

پیش بینی رضایت زناشویی بر اساس تیپ‌های شخصیتی ایناگرام و باورهای

ارتباطی دانشجویان متأهل

ژاکلین جعفری^۱، مسعود محمدی^۲

^۱ کارشناس ارشد روانشناسی، گروه روانشناسی دانشکده اقتصاد و مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی شیراز، شیراز، ایران

^۲ استاد یار روانشناسی، گروه روانشناسی دانشکده اقتصاد و مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی شیراز، شیراز، ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف پیش بینی رضایت زناشویی بر اساس تیپ‌های شخصیتی ایناگرام و باورهای ارتباطی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز انجام شد. افراد نمونه به تعداد ۲۸۰ نفر از بین دانشجویان متأهل با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند، پرسشنامه های رضایت زناشویی انریچ، باورهای ناکارآمد ادیلسون و اپشتاین و تیپ‌های شخصیتی ایناگرام را پاسخ دادند. برای تجزیه و تحلیل داده‌های آماری از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون به روش همزمان استفاده گردید. نتایج رگرسیون همزمان مشخص کرد که انواع تیپ‌های شخصیتی ۵۳/۶ درصد از تغییرات رضایت زناشویی را پیش بینی میکند و از بین انواع تیپ‌های شخصیتی، تیپ شخصیتی مهرطلب و صلح جو بیشترین نقش را در پیش بینی رضایت زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه دارند. هم چنین ۱۲/۶ درصد تغییرات رضایت زناشویی توسط باورهای ناکارآمد ارتباطی تبیین می‌شود به طوری که باور به تغییر ناپذیری همسر و توقع ذهن خوانی در جهت معکوس بیشترین نقش را در پیش بینی رضایت زناشویی داشته‌اند. تیپ‌های شخصیتی ایناگرام و باورهای ارتباطی می‌توانند رضایت زناشویی را تحت تأثیر قرار دهند.

واژه‌های کلیدی: میزانرضایت مندی، دانشجویان، دانشگاه و مسئولین

۱-مقدمه

ازدواج بعنوان مهم‌ترین و اساسی‌ترین رابطه انسانی شناخته شده است. در واقع این رابطه ساختار ابتدایی تشکیل خانواده و پرورش نسل‌های بعد را فراهم می‌کند. رضایت از این رابطه یا همان رضایت زناشویی^۱ یکی از متغیرهای مهم در روابط عاطفی و نزدیک بشمار می‌رود. رضایت زناشویی در برخی از متون به عنوان هماهنگی وضعیت موجود و وضعیت آرمانی تعریف شده است (بشارت، تیکدري نژاد، بهرامی احسان و رضازاده، ۱۳۹۱).

رضایت زناشویی تحت تأثیر عوامل گوناگونی قرار می‌گیرد. مطالعات به صفات شخصیت^۲ و روابط عاطفی بین زوجین که منجر به روابط نزدیک و صمیمانه می‌شود تاکید دارند. به عقیده بنو و ویی^۳ (۲۰۰۷)، شخصیت نقش مهمی در عملکرد عاطفی و هیجانی افراد بجای می‌گذارد. شویتا و لونسون^۴ (۲۰۰۷) بر این باورند که رضایت و تعارضات زناشویی بیشترین تأثیر را از ویژگی‌های شخصیتی دریافت می‌کنند.

در مطالعات خانواده یک نوع گونه (تیپ) شناسی جدید در حال توسعه است که بیشتر بر پایه گونه شناسی سبک‌های دلبستگی و گونه شناسی ایناگرام^۵ استوار است (ارتور^۶، ۲۰۰۸). در ایناگرام افراد به نه تیپ شخصیتی اصلی تقسیم می‌شوند هر تیپ علایق، نیازها، ترس‌ها و هیجان‌های خاص خودش را دارد با شناخت تیپ شخصیتی افراد می‌توانیم پیش‌بینی کنیم که او دنیا را چگونه ببیند، در مواقع فشارهای عصبی چگونه عمل می‌کند، در فضای امن چگونه رفتار می‌کند، در ارتباطاتش چگونه است و چه نقاط ضعف و قوتی دارد؟ (دقتیان، ۱۳۸۸). هر چند مطالعات و شواهد علمی در زمینه رابطه رضایت زناشویی و تیپ‌های شخصیتی ایناگرام وجود ندارد، اما در مطالعات خانواده درمانی از این روش استفاده‌های فراوانی شده است به گونه‌ای که در مدل پالمر^۷ (۱۹۸۸) که بیشتر مبتنی بر روابط نزدیک با مراقبین و یک سنت از روانشناسی عامیانه در تیپ شناسی شخصیت فراهم می‌کند، ایناگرام یک ابزار مفید برای روابط بین زوج‌ها و خانواده‌ها فراهم نموده است (کالاهان^۸، ۲۰۰۵). در این زمینه دوفی و هارسترو^۹ (۲۰۱۱) معتقدند که با استفاده از تیپ شناسی ایناگرام می‌توان یک محیط امن و تقویت روابط بین زوجین را فراهم نمود که خود می‌تواند منجر به رضایت زناشویی زوجین شود. هم‌چنین، به دنبال تحقیق در مورد نحوه ارتباط مؤثر در خانواده و گسترش رویکرد سیستمی در مناسبات زوجی، بسیاری از متخصصان ازدواج به دنبال مشخص کردن تفاوت بین ارتباط سازنده و ارتباط مخرب بوده تا بدین وسیله الگوی مطلوب و ایده‌آلی برای بهبود روابط و در نتیجه رضایتمندی زوجین پیدا کنند (گاتمن و نوتاریوس^{۱۰}، ۲۰۰۲).

طبق مفروضه اصلی و بنیادی رویکرد شناختی، شناخت‌ها و ادراکات افراد، هیجانات و رفتارهای آنها را شکل می‌دهند، در نتیجه چگونگی درک عواطف و رفتارهای آنان و هم‌چنین تفکرات این افراد بر سلامتی و سازگاری عاطفی و کلی آنان اثر گذار است (بک^{۱۱}، ۱۹۹۵). این رویکرد نارضایتی زناشویی را نتیجه مهارت‌های ناکارآمد همسران در برقراری ارتباط، ناتوانی در حل مؤثر مشکلات و تعارضات، انتظارات و باورهای غیرمنطقی و تبادلات رفتاری منفی می‌داند (گلدنبرگ^{۱۲}، ۲۰۰۸).

باورهای ارتباطی^{۱۳} نامطلوب، موجب می‌شود که مسائل مهم رابطه، حل نشده باقی‌مانده و این مسائل، غالباً منبع تعارض‌های

^۱- marital satisfaction

^۲-Personality Traits

^۳-Beno & Vey

^۴- Shoita & Levenson

^۵- Enneagram

^۶- Arthur

^۷-Palmer

^۸- Callahan

^۹- Duffey & Haberstroh

^{۱۰}- Gottman & Notarius

^{۱۱}-Beck

^{۱۲} Goldenberg

^{۱۳}- relationships beliefs

تکراری می‌گردد. خیلی از زوجین همیشه بحث‌هایی مشابه یا یکسانی پیرامون یک موضوع معین دارند، بدون این‌که مشکل را حل کنند (هالفورد^۱، ۲۰۰۴؛ ترجمه تبریزی و کاردانی، ۱۳۸۴).

از خوش و عسگری (۱۳۸۶) باورهای ارتباطی ناکارآمد^۲ را مجموعه‌ای از باورها، صرف نظر از کارآمد و منطقی بودن یا نبودن در روابط دو جانبه به خصوص روابط زناشویی می‌دانند. باورهای ارتباطی علت اصلی بسیاری از اختلاف‌های اجتماعی به ویژه روابط زوج‌ها است، منظور از چنین باورهایی در واقع وجود افکار نادرست و نامنتطبق با واقعیت درباره خود و جهان است. بنابراین با توجه به این‌که در مطالعات خانواده و ارتباط زناشویی، کمتر مطالعه‌ای به تیپ‌های شخصیتی ایناگرام و باورهای ارتباطی ناکارآمد توجه کرده‌اند؛ پس بررسی همزمان متغیرهای باورهای ارتباطی منفی که از شناخت و ادراکات شناختی منتج می‌شود و تیپ‌های شخصیتی که به هیجانات و عواطف و معنویت همسران وابسته است و هم چنین رضایت زناشویی که باور و شناخت زوجین از خشنودی در روابط را می‌سنجد و بر رفتار آنان اثر گذار است، دارای اهمیت بسزایی است، لذا، پژوهش حاضر در پی پاسخگویی به این سؤال است: آیا پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس تیپ‌های شخصیتی ایناگرام و باورهای ارتباطی امکان‌پذیر است یا خیر؟

پیشینه پژوهش

مطالعات و بررسی‌های انجام شده به نقش صفات شخصیتی و باورهای ارتباطی در رضایت زناشویی تأکید دارند، به طوری که در تحقیق طولی مولر^۳ (۲۰۱۴) مشخص کرد که در توسعه رضایت از زندگی در پنج سال بین پاسخ دهندگانی که نمره آنها در شخصیت مورد بررسی قرار گرفت بود متفاوت است. ساکمار^۴ (۲۰۱۰) نشان داد رابطه الگوهای ارتباطی و رضایت جنسی در رضایت از رابطه معنادار بوده است. به طوری که سطح پایین‌تر از ارتباط مخرب، سطح بالاتری از ارتباط سازنده و رضایت جنسی به طور جداگانه با سطح بالاتری از رضایت زناشویی همراه بوده است. دلیسون و بیچلر^۵ (۲۰۱۰) در یک فراتحلیل از رضایت زناشویی به این نتیجه رسیدند که باورهای ارتباطی ناکارآمد بر رضایت زناشویی زوجین اثر گذار بوده است، مطالعه بلو، براندا برون و راگسدال^۶ (۲۰۰۹) نشان داد که رضایت زناشویی با تعهد و تعامل اجتماعی رابطه دارند، تحلیل رگسیون نشان داد داد رابطه‌های مثبت زوجین تحت تأثیر اصلاح پیام‌رسانی بود. چانگ^۷ (۲۰۰۸) نتیجه گرفت که رویکرد شناختی در اصلاح باورهای ارتباطی ناکارآمد مؤثر بوده و باعث افزایش رضایت زناشویی و کاهش ناسازگاری‌های هیجانی شده است. کتری و امری^۸ (۲۰۰۶) نشان دادند که زوج‌های دارای الگوهای ارتباطی غیر منطقی و ناآرام، بیشتر دارای تعارضات زناشویی هستند و آمادگی بیشتری برای جدایی دارند.

رونان و دریر^۹ (۲۰۰۴) در تحقیقی به این نتیجه رسیدند که وقتی زوجین از مهارت‌ها و الگوهای ارتباطی مؤثر استفاده می‌کنند تعارض کمتری را تجربه می‌کنند اما وقتی از مهارت‌ها و الگوهای ارتباطی غیر مؤثر استفاده می‌کردند سطح بالاتری از تعارض را تجربه کردند. این نتیجه نشان می‌دهد که الگوهای ارتباطی که همسران در روابط خود بکار می‌گیرند می‌تواند زمینه ساز دلزدگی آنان را فراهم آورد.

¹ - Halford

² - Dysfunctional Relationship Beliefs

³ - Muller

⁴ - Sakmar

⁵ - Dilion & Beechler

⁶ - Bello, Brandau-Brown, and Ragsdale

⁷ - Chang

⁸ - Kettery & Emery

⁹ - Ronnan & Dreer

اسماعیل پور و همکاران (۱۳۹۲) نشان دادند که مهارت های ارتباطی و مدت ازدواج پیش بینی کننده رضایت زناشویی مردان هستند، مهارت های ارتباطی و برخی باورهای ارتباطی از جمله باور به کامل بودن همه چیز در روابط زناشویی، انجام کارها به کمک یکدیگر و رومانتیک گرایی به ترتیب نقش معناداری در پیش بینی رضایت زناشویی دارند. سهم سایر باورهای ارتباطی معنادار نبوده است. بشارت و همکاران (۱۳۹۱) نشان دادند که رابطه بین باورهای غیرمنطقی و مشکلات زناشویی یک رابطه خطی ساده نیست و سبک های دلبستگی به عنوان متغیرهای تعدیل کننده این رابطه را تحت تأثیر قرار می دهد. ایرانپور و حیدرنژاد (۱۳۹۱) رابطه بین تیپ های شخصیتی با رضایت زناشویی را گزارش نموده اند. فتاحی و سپهریان آذر (۱۳۹۰) نشان دادند که اثربخشی تیپ های شخصیتی نه گانه انیه گرم بر افزایش سازگاری دانشجویان معنادار بوده است. سپهریان آذر و قلاوندی (۱۳۹۰) نتیجه گرفتند که آموزش تیپ های شخصیتی اینه گرم بر کاهش تعارضات زناشویی معنادار بوده است. قلی زاده و برزگری (۱۳۸۹) رابطه پنج عامل شخصیت را با رضایت زناشویی نشان دادند.

روش پژوهش

طرح کلی این پژوهش از نظر هدف، توصیفی، از نظر نوع استفاده کاربردی و از نظر بُعد زمانی، مقطعی و از نظر نوع داده ها کمی و به لحاظ نوع تحقیق از جمله تحقیقات همبستگی می باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز بود. افراد نمونه به تعداد ۲۸۰ نفر با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب گردید. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه بود که عبارتند از: پرسشنامه رضایت زناشویی؛ به منظور سنجش رضایت زناشویی از پرسشنامه رضایت مندی زناشویی که شامل ۴۹ ماده است و صالحی فدردی (۱۳۷۸) آن را ساخته است، استفاده می شود. صالحی فدردی (۱۳۸۷) روایی همزمان پرسشنامه را با پرسشنامه تفکرات غیر منطقی ۰/۸۸ گزارش نموده است. هم چنین روایی افتراقی پرسشنامه در سطح معناداری در بین زنان و مردان با تفکرات منطقی بالا و پایین گزارش شده است. میر احمدی زاده و همکاران (۱۳۸۲) پایایی پرسشنامه و خرده مقیاس های آن را به ترتیب جاذبه ۰/۸۱، تفاهم ۰/۵۱، طرز تلقی ۰/۸۶، سرمایه گذاری ۰/۷۸ و کل مقیاس ۰/۹۲ گزارش کرده است.

پرسشنامه شخصیتی ایناگرام: این پرسشنامه توسط ریسو و هادسون^۱ (۲۰۰۳، ۲۰۰۰) در امریکا ساخته شده است که یک مقیاس اندازه گیری مداد کاغذی خود گزارشی است. این پرسشنامه شامل ۱۳۵ ماده جفت شده است که در ۴۰ دقیقه کامل می شود. آزمودنی بایستی ماده های جفت شده را بخواند و ماده ای که خصوصیات آنها را در اغلب موارد بیشتر از ماده دیگر نشان می دهد، علامت بزند. این پرسشنامه نه تیپ شخصیتی را مورد سنجش قرار می دهد که عبارتند از: تیپ شماره ۱، کمالگرا؛ تیپ شماره ۲، مهر طلب؛ تیپ شماره ۳، موفقیت طلب؛ تیپ شماره ۴، خیالپرداز، رمانتیک؛ تیپ شماره ۵، فکور؛ فکور؛ تیپ شماره ۶، وفاجو؛ تیپ شماره ۷، خوش خو؛ تیپ شماره ۸، کنترل کننده، مدیر؛ تیپ شماره ۹، صلح جو؛ در مطالعات مختلف خارج کشور روایی و پایایی آن مورد تایید قرار گرفته است، یپ و لیونگ^{۱۱} (۲۰۱۲) پایایی تیپ های نه گانه

¹ - Riso and Hudson

² - perfectionist

³ - giver

⁴ - performer

⁵ - individualist

⁶ - thinker

⁷ - questioner

⁸ - optimistic

⁹ - leader

¹⁰ - mediator

¹¹ - Yip & leung

را بین ۰/۴۵ تا ۰/۷۵ گزارش نموده است. در ایران تنها سپهریان (۱۳۹۰) به بررسی روایی و پایایی آن پرداخته است که با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی روایی آن مورد تأیید قرار گرفته است و پایایی کلی آن ۰/۸۲ گزارش شده است. پرسشنامه باورهای ارتباطی: برای سنجش باورهای ارتباطی از پرسشنامه باورهای ارتباطی آیدلسون و اپشتاین (۱۹۸۲) استفاده می شود. این پرسشنامه دارای ۴۰ سوال بوده و هدف آن ارزیابی میزان باورهای ارتباطی غیر منطقی در رابطه زناشویی از ابعاد مختلف (باور به مخرب بودن مخالفت، باور به عدم تغییر پذیری همسر، توقع ذهن خوانی، کمال گرایی جنسی، باور درمورد تفاوت‌های جنسیتی است. طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت است. آیدلسون و اپشتاین (۱۹۸۲) دریافتند که نمره های این پرسشنامه با باورهای عمومی که توسط تست باورهای غیر منطقی جونز (جونز، ۱۹۶۸) اندازه گیری شده بود همبستگی مثبت داشت. همچنین در تحقیق ایمل کامپ و همکارانش (۱۹۸۷) شواهد کافی برای روایی محتوایی وسازه وجود داشت و ارتباط مثبت بین باورهای ارتباطی و ناسازگاری زناشویی به همراه ارتباط منفی معنی دار بین بیشتر خرده مقیاسها ارتباط نزدیک (پرسشنامه ارتباطی بنک، نیجسکنز، ۱۹۸۰) وجود داشت (بوشمن به نقل از عبدالمحمدی، ۱۹۹۸). آیدلسون و اپشتاین (۱۹۸۲) در تحقیق خود نشان دادند که پایایی این آزمون با آلفای کرنباخ برای خرده مقیاس‌ها از دامنه ۷۲ تا ۸۱ درصد است؛ و هر ۵ خرده مقیاس رابطه معناداری با سازگاری زناشویی دارند برای آزمون فرضیه های پژوهش با توجه به کمی بودن متغیرها از آزمون ضریب همبستگی و رگرسیون همزمان استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

برای بررسی این فرضیه مبنی بر این که «تیپ های شخصیتی ایناگرام می‌تواند رضایت زناشویی را پیش بینی کند، از تحلیل رگرسیون همزمان بهره گرفت شد، که نتایج این آزمون آماری در جداول ۱ آورده شده است.

جدول ۱: رگرسیون همزمان رضایت زناشویی بر اساس تیپ های شخصیتی ایناگرام

متغیر	β	t	sig	R	R^2	F	sig	DW
کمالگرا	-۰/۰۴۳	-۰/۵۵۶	۰/۵۷۹	۰/۷۳۲	۰/۵۳۶	۱۷/۶۳	۰/۰۰۰	۱/۷۱
مهرطلب	۰/۳۴۸	۳/۹۷۳	۰/۰۰۰					
موفقیت طلب	-۰/۱۳۲	-۱/۵۱۲	۰/۱۵۸					
رومانتیک	-۰/۰۸	-۰/۸۳۰	۰/۴۰۸					
فکور	-۰/۰۹	-۱/۱۰۲	۰/۲۷۳					
وفاخو	-۰/۰۳	-۰/۲۵۶	۰/۷۹۸					
خوش خو	۰/۰۹	۰/۶۷۵	۰/۵۰۱					
کنترل کننده	۰/۰۴۱	۰/۴۵۰	۰/۶۵۳					
صلح جو	۰/۳۲۲	۳/۱۲۶	۰/۰۰۲					

همان گونه که در جدول ۱ مشاهده می‌شود آماره $F=17/63$ و $p<0/01$ بیانگر معناداری کلی مدل رگرسیونی برازش شده در سطح ۹۵ درصد اطمینان است، با توجه $R^2=0/536$ مدل برازش شده، می‌توان ادعا کرد که ۵۳/۶٪ از تغییرات در رضایت زناشویی دانشجویان زن دانشگاه تپ‌های شخصیتی ایناگرام تبیین می‌شود، این بدان معنی است که انواع تیپ های شخصیتی ۵۳/۶ درصد از تغییرات متغیر ملاک (رضایت زناشویی) را پیش بینی می کند. از مقادیر β و t هم مشخص می گردد که از بین انواع تیپ های شخصیتی، تنها تیپ مهرطلب بترتیب $\beta=0/348$ و $t=3/973$ با $p=0/000$ و بعد از آن تیپ صلح جو $\beta=0/322$ و $t=3/126$ با $p=0/002$ بیشترین نقش را در پیش بینی رضایت زناشویی دارند. نتایج آزمون دوربین واتسون ($DW=1/71$) در بازه ۱/۵ تا ۲/۵ قرار گرفته است که نشان دهنده عدم وجود خودهمبستگی بین جملات اخلال مدل می-باشد. لذا نتایج بدست آمده قابل اتکا است.

برای پیش بینی رضایت زناشویی بر اساس باورهای ناکارآمد ارتباطی از رگرسیون همزمان استفاده شد. همان گونه که در جدول ۲ مشاهده می شود آماره ($F=۶/۸۰$ و $p<۰/۰۱$) بیانگر معناداری کلی مدل رگرسیونی برازش شده در سطح ۹۵ درصد اطمینان است، با توجه $R^2=۰/۳۵۵$ مدل برازش شده، می توان ادعا کرد که $۱۲/۶\%$ از تغییرات در رضایت زناشویی دانشجویان زن دانشگاه توسط باورهای ارتباطی تبیین می شود، این بدان معنی است که باورهای ارتباطی $۱۲/۶$ درصد از تغییرات متغیر ملاک (رضایت زناشویی) را پیش بینی می کند. از مقادیر β و t هم مشخص می گردد که باور به تغییر ناپذیری همسر ($\beta = -۰/۲۴۸$ ، $t = -۳/۱۰۰$ و $p=۰/۰۰۲$) و باور توقع ذهن خوانی ($\beta = -۰/۱۶۵$ ، $t = -۲/۳۱۳$ با $p=۰/۰۲۲$) در جهت معکوس بیشترین نقش را در پیش بینی رضایت زناشویی دانشجویان زن متأهل دانشگاه دارند.

جدول ۲: رگرسیون همزمان رضایت زناشویی بر اساس ابعاد باورهای ناکارآمد ارتباطی

متغیرهای پیش بین	β	t	sig	R	R^2	F	sig
تخریب کنندگی مخالفت	۰/۰۹	۱/۰۴۳	۰/۲۹۸	۰/۳۵۵	۰/۱۲۶	۶/۸۰	۰/۰۰۰
تغییر ناپذیری همسر	-۰/۲۴۸	-۳/۱۰۰	۰/۰۰۲				
توقع ذهنی خوانی	-۰/۱۶۵	-۲/۳۱۳	۰/۰۲۲				
کمال گرایی جنسی	-۰/۰۸۸	-۰/۹۸۹	۰/۳۲۴				
تفاوت های جنسیتی	۰/۰۳۸	۰/۴۵۲	۰/۶۵۲				

بحث در یافته ها

یافته های پژوهش نشان داد که ارتباط مستقیم و معناداری بین تیپ های مهر طلب، وفاخو، خوش خو و صلح جو با رضایت زناشویی وجود دارد، به طوری که نتایج رگرسیون همزمان مشخص کرد که انواع تیپ های شخصیتی $۵۳/۶$ درصد از تغییرات متغیر ملاک (رضایت زناشویی) را پیش بینی می کند و از بین انواع تیپ های شخصیتی، تیپ شخصیتی مهر طلب و بعد از آن تیپ شخصیتی صلح جو بیشترین نقش را در پیش بینی رضایت زناشویی دانشجویان زن متأهل دانشگاه دارند. با توجه به نتایج و بررسی های به عمل آمده و پیشینه پژوهش، مطالعه ای که به نقش انواع تیپ های شخصیتی ایناگرام بر رضایت زناشویی پرداخته باشد، وجود ندارد، اما با توجه به مطالعات صورت گرفته در حوزه خانواده می توان گفت این یافته ها همسو و هماهنگ با مطالعات محققان دیگر است که به بررسی ویژگی ها و تیپ های شخصیتی و نقش آن بر رضایت زناشویی، رضایت از رابطه، تعارضات، مشکلات زناشویی و سازگاری زناشویی پرداخته اند، در زیر برخی از مطالعات همسو با این یافته پژوهش آورده شده است.

در تحقیق طولی مولر^۱ (۲۰۱۴) شخصیت را یکی از عوامل تعیین کننده رضایت از زندگی دانسته است، ایرانپور و حیدر نژاد (۱۳۹۱) در رابطه بین تیپ های شخصیتی با رضایت زناشویی نشان دادند. فتاحی و سپهریان آذر (۱۳۹۰) نیز اثربخشی تیپ های شخصیتی نه گانه انیه گرم بر افزایش سازگاری دانشجویان معنادار گزارش نموده اند. سپهریان آذر و قلاوندی (۱۳۹۰) هم تأثیر آموزش تیپ های شخصیت انیه گرم بر کاهش تعارضات زناشویی مؤثر می دانند. قلی زاده و برزگری (۱۳۸۹) رابطه پنج عامل شخصیتی با رضایت زناشویی را نشان داده اند. رضویه، لادن و بهلولی اصل (۱۳۸۹) هم به نقش ویژگی های شخصیتی بر رضایت زناشویی تأکید دارند و احدی (۱۳۸۶) رابطه ویژگی های شخصیت و رضایت زناشویی را مثبت اعلام کرده اند.

در تبیین این یافته ها می توان گفت، رضایت زناشویی پیامد فرآیندهای بین فردی است، کیفیت روابط زناشویی و میزان شادمانی زناشویی تابع نحوه تعامل زن و شوهر و شیوه های مقابله آن ها با موقعیت های تنش زای زندگی است، حال با توجه به این که هر کدام از تیپ های شخصیتی ایناگرام راهبردهای مقابله متفاوتی برای ارتباط با خود، دیگران و محیط به همراه دارد،

^۱-Muller

و هر کدام از آنها مسیر روانشناسانه و آزاد روح دقیق خود را دارند، می توان این احتمال را داد که زوج‌های برخوردار از این نه تیپ شخصیتی به خصوص تیپ صلح جو و مهر طلب، در ارتباطات نزدیک، واکنش‌های خودکار خود و همسرشان را درک می کنند و می توانند یک خط ارتباطی سالم که منجر به رضایت از رابطه می شود ایجاد نمایند.

یافته‌های پژوهش نشان داد که بین باورهای ارتباطی تغییرناپذیری همسر، توقع ذهن خوانی، کمال‌گرایی جنسی، تفاوت‌های جنسی و باورهای ناکارآمد ارتباطی کل با رضایت زناشویی رابطه منفی و معناداری وجود دارد و رگرسیون همزمان هم مشخص نمود که ۱۲/۶ درصد تغییرات رضایت زناشویی توسط باورهای ناکارآمد ارتباطی تبیین می‌شود به طوری که باور به تغییر ناپذیری همسر و باور توقع ذهن خوانی در جهت معکوس بیشترین نقش را در پیش بینی رضایت زناشویی زنان متأهل داشته‌اند.

این یافته بدان معنا است که باور به تغییر ناپذیری همسر و توقع ذهن خوانی پیش بینی کننده رضایت زناشویی است، بدین معنا که افزایش این باورها با کاهش رضایت زناشویی همراه است. نتایج بدست آمده دیدگاه ایس و بک را در مورد تفکرات و باورهای ناکارآمد (غیر منطقی) در ارتباطات زناشویی و رضایت از آن را تأیید می‌کنند. این نتایج مطالعات خارجی و داخلی هم نشان از آن دارد که باورهای ناکارآمد ارتباطی نقش مهمی در پیش بینی رضایت زناشویی بر عهده دارند، به عبارتی این یافته پژوهش همسو با مطالعات قبلی است.

در مطالعات خارجی ساکمار^۱ (۲۰۱۰) نقش ارتباط مخرب بر رضایت مندی از رابطه را نشان داده است، کتری و امری^۲ (۲۰۰۶) نشان دادند که زوج‌های دارای الگوهای ارتباطی غیر منطقی و ناآرام، بیشتر دارای تعارضات زناشویی هستند و آمادگی بیشتری برای جدائی دارند؛ روان و دربر (۲۰۰۴) در پژوهشی پیش بینی رضایت زناشویی بر اساس الگوهای ارتباطی را نشان دادند، شیلینگ، باکوم و همکاران (۲۰۰۳) نشان دادند که یادگیری مهارت‌های ارتباطی، خطر پیشروی مشکلات زناشویی را کاهش می دهد. در پژوهش بالور^۳ (۲۰۰۱) رابطه بین تفکرات غیر منطقی، دلزدگی زناشویی به اثبات رسید، به طوری که مشخص گردید بسیاری از تعارضات و مشکلات زناشویی با منشاء روان شناختی نتیجه طرز فکر غیر منطقی و غیر عقلانی آنان است، هم چنین بوشمن (۱۹۹۸) ارتباط بین تعارض، باورهای ارتباطی و تکنیک‌های حل مسئله در ارتباطات عاشقانه زوجین را مشخص نمودند. سالیوان و سبویل (۱۹۹۱) هم به این نتیجه رسیدند که عدم رضایت از زندگی فعلی با سطوح باورهای غیر منطقی زوجین از رضایت در آینده رابطه دارد. آیدلسون و اپشتاین (۱۹۸۲) هم تعدادی از باورهای غیر منطقی ارتباطی را مشخص کرده‌اند. آنها در پژوهش‌های خود دریافتند که میزان باورهای غیر منطقی درباره‌ی رابطه زناشویی پیش‌بینی‌کننده نیرومندی برای آشفتگی زندگی زناشویی است این باورها عبارت بودند از: تخریب‌کنندگی مخالفت، توقع ذهن‌خوانی، باور به عدم تغییرپذیری همسر، کمال‌گرایی جنسی و باور در مورد تفاوت‌های جنسیتی، بوده است.

در مطالعات داخلی هم همسو با این یافته است از جمله، اسماعیل پور و همکاران (۱۳۹۲) باورهای ارتباطی و مهارت‌های ارتباطی را در پیش بینی رضایت زناشویی گزارش کرده اند، بشارت و همکاران (۱۳۹۱) رابطه بین باورهای غیرمنطقی و مشکلات زناشویی را نشان دادند، بختیارپور و عامری (۱۳۸۸) به این نتیجه رسیدند که بین وابستگی خاص به همسر و باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی رابطه مثبت وجود دارد و باورهای غیر منطقی دلزدگی زناشویی را پیش بینی می کند، منصور و عبدالمحمدی (۱۳۸۷) هم نشان دادند که توقع ذهن‌خوانی، تخریب‌کنندگای مخالفت و عدم تغییرپذیری همسر روی هم رفته از تغییرات رضایت دو نفری را پیش‌بینی می‌کنند.

در تبیین این یافته باید گفت همانند سایر مطالعات و دیدگاه‌های نظری باورهای ارتباطی ناکارآمد و غیر منطقی بر رضایت زناشویی اثر معکوس دارد و رابطه زناشویی را مختل می‌کند. اعتقاد به باور عدم تغییر ناپذیری همسر باعث می‌شود وقتی یکی از زوجین رفتار ایده‌آلی نداشته باشد، زوج دیگر با بزرگنمایی و مرور ذهنی هر گونه اشکال در رابطه و هم چنین با شخصی

^۱-Sakmar

^۲- Kettery & Emery

^۳-Balver

سازی، مشکلات موجود در روابط زناشویی را به همسرش نسبت دهد و این جریان منتهی به از بین رفتن نیرو و انرژی‌های بالقوه زوجین برای بهبود و تقویت روابط زناشویی و امکانات موجود برای حل مشکلات زناشویی می‌شود، همین امر رضایت مندی زناشویی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و موجب کاهش آن می‌گردد.

نتیجه گیری:

با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر و همسو با مطالعات انجام شده خارجی و داخلی، می‌توان گفت رضایت زناشویی یک پدیده چندعلیتی است که می‌تواند تیپ‌های شخصیتی ایناگرام و باورهای ارتباطی آنرا تحت تأثیر قرار دهد.

منابع

۱. آزاد، حسین (۱۳۹۰). آسیب شناسی روانی. انتشارات بعثت
۲. اسماعیل پور، خلیل. خواجه وند، وجیهه. مهدوی، نفیسه (۱۳۹۲). پیش بینی رضایت زناشویی همسران براساس باورهای ارتباطی و مهارت های ارتباطی، خانواده پژوهی، سال ۹، شماره ۳۳، ۴۴-۲۹.
۳. اتکینسون، آر.ال.، اتکینسون، آراس؛ و هیلگارد، ای. ار. (۱۳۹۰). زمینه روانشناسی، ترجمه براهنی و دیگران. تهران، رشد.
۴. احدی، حسن (۱۳۸۶). رابطه شخصیت و رضایت زناشویی، روانشناسی معاصر، دوره ۲، شماره ۲، ۳۷-۳۱.
۵. اشمالینگ، ک. ب.، فروزتی، ا.ا.، و جیکوبسون، ن. س. (۱۳۸۳). مسایل زناشویی. درک. هاوتون، کرک، سالکووس کیس و کلارک. رفتار درمانی شناختی. ترجمه حبیب الله قاسم زاده. تهران: انتشارات ارجمند.
۶. اکبری، مصطفی، (۱۳۸۸) جمعیت و تنظیم خانواده؛ مهارت های بلوغ و ازدواج برای جوانان، کرمانشاه: دانشگاه رازی.
۷. ادیب راد، نسترن. ادیب راد، مجتبی (۱۳۸۴). بررسی رابطه باورهای ارتباطی با دلزدگی زناشویی و مقایسه آن در زنان متقاضی طلاق و زنان خواهان ادامه زندگی مشترک. تازه های و پژوهش های مشاوره، جلد ۴، شماره ۱۳، ۱۱۰-۹۹.
۸. ایرانپور، رقیه. حیدرنژاد، کیوان. (۱۳۹۱). رابطه بین تیپ های شخصیتی با رضایت زناشویی. نخستین همایش ملی شخصیت و زندگی نوین
۹. دقتیان، پروین. (۱۳۸۸). روانشناسی تیپ های شخصیتی نه گانه: انیه گرم، تهران، انتشارات آشیانه کتاب.
۱۰. سپهریان آذر، فیروزه. قلاوندی، حسن (۱۳۹۰). تأثیر آموزش تیپ های شخصیت انیه گرم بر کاهش تعارضات زناشویی، فصلنامه مشاوره و روان درمانی، سال اول، شماره ۲، ۱۷۰-۱۶۱.
۱۱. صالحی فدردی، جواد (۱۳۷۸). رضامندی زناشویی، گزارش تدوین و هنجاریابی پرسشنامه رضایت زناشویی بر روی نمونه ای از دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد، فصلنامه تازه های روان درمانی، سال ۴، شماره ۱۳ و ۱۴، ۸۴-۱۰۸.
۱۲. عبدالمحمدی، کبری (۱۳۸۵). بررسی و مقایسه رابطه باورهای ارتباطی و تعارضات زناشویی در زنان و مردان مراجعه کننده به دادگاه، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی.
۱۳. قلی زاده، زلیخا. برزگری، لیلی. (۱۳۸۹) در بررسی رابطه پنج عامل شخصیتی NEO-FFI با رضایت زناشویی. دانشور رفتار، شماره ۴۳، ۶۶-۵۷.
۱۴. فاتحی زاده، مریم. احمدی، سید احمد (۱۳۸۴). بررسی رابطه الگوهای ارتباطی ازدواج و میزان رضایتمندی زناشویی زوجین شاغل در دانشگاه اصفهان. فصلنامه خانواده پژوهی، سال اول، شماره ۲، ۱۲۰-۱۱۰.
۱۵. فتاحی، امید. سپهریان آذر، فیروزه (۱۳۹۰). اثربخشی تیپ‌های شخصیتی نه‌گانه انیه‌گرم بر افزایش سازگاری با دانشگاه و پیشرفت تحصیلی دانشجویان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه ارومیه.

۱۶. میراحمدی زاده، علیرضا. نخعی امرودی، نوذر. طباطبایی، سید حمیدرضا.. شفیعیان، رامین. (۱۳۸۲). رضامندی زناشویی و تعیین عوامل تاثیرگذار بر آن در شیراز. اندیشه و رفتار. سال هشتم، شماره ۴، ۵۶-۶۳.
۱۷. هالفورد، کیم (۲۰۰۴). زوج درمانی کوتاه مدت «یاری به زوجین برای کمک به خودشان». ترجمه مصطفی تبریزی، مزده کاردانی (۱۳۸۴)، تهران، فرا روان.

18. Arthur, Kristin B. (2008). Attachment Styles and Enneagram Types: Development and Testing of an Integrated Typology for use in Marriage and Family Therapy. Dissertation submitted to the faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University
19. Beck JS. (1995). Cognitive therapy, basics and beyond. New York: Guilford Press; 1995; P: 9-19.
20. Bello, R. S., Brandau-Brown, F. E. and Ragsdale, J. (2009). Attachment Style, Marital Satisfaction, Commitment, and Communal Strength Effects on Relational Repair Message Interpretation, [www.allacademic.com /meta /p92411 _ index. Html](http://www.allacademic.com/meta/p92411_index.html)
21. Bono, J.E., & Vey, M.A. (2007). Personality and emotional performance: Extra version, Neuroticism, and self monitoring. *Journal of Occupational Health Psychology*; 12(2): 177-92.
22. Callahan, W. J. (2005). The Enneagram for youth. Chicago, IL: Loyola University Press
23. Chang, S. L. (2008). Family background and marital satisfaction of newlyweds. Generational transmission of relationship interaction patterns. Unpublished Master's Thesis, California State University.
24. Callahan, W. J. (2005). The Enneagram for youth. Chicago, IL: Loyola University Press
25. Duffey, T., & Haberstroh, S. (2011). Helping couples reconnect: Developing relational competencies and expanding worldviews using the enneagram personality typology. Retrieved from [http://counselingoutfitters.com/ vistas/vistas11/Article_25.pdf](http://counselingoutfitters.com/vistas/vistas11/Article_25.pdf)
26. Donnellan, B., Conger. R.D. (2005). personality, Family history, an Competence in early adult romantic relationships. *Journal of personality and social psychology*. 88(3), 562-576.
27. Dilion, L.M., & Beechler, M.P. (2010). Marital Satisfaction and The Impact of Children in Cultures: A meta-Analysis. *Journal of Evolutionary Psychology*, 8: 7-22
28. Eidelson, R. J., & Epstien, N. (1982). Cognitive and relationship of adjustment, Development of a measure of dysfunctional relationship beliefs. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 50, 715-720
29. Gottman J M, Notarius C I. (2002). Marital in 20TH century and research and for 21st century. *Family process*. 41 : 156-197.
30. Goldenberg, Iren. Goldenberg, Herbert. (2008) Family therapy and over view . Brooks/cole, Thomson learning, Canada
31. Kettery, H.H & Emery, B.C (2006), Communication styles and marital satisfaction in Israel and American couples. *Journal of family violence*, 6, 600-607.
32. Müller, Marie-Luise (2014) The development of life satisfaction: does personality matter? A five year longitudinal study. University of Twente, Enschede
33. Palmer, H. (1988). The Enneagram: Understanding yourself and others in your life. San Francisco, CA: HarperCollins Publishers
34. Riso, D. R., & Hudson, R. (2000). Understanding the Enneagram: The practical guide to personality types. New York, NY: Mariner Books.

35. Riso, Don Richard (2003). *Discovering your Personality Type: The Essential Introduction to the Enneagram*. Boston: Houghton Mifflin.
36. Ronnan, G.F. & Dreer, L.F. (2004). Violent couples coping and communication skills. *Jornal of family violence*. 19, 131_142
37. Sakmar, E. (2010). *The Predictive Role of Communication on The Relationship Satisfaction in Married Individuals With and Without Children and in Cohabiting Individuals*, A Thesis submitted to the graduate school of social sciences of middle east technical university.